

Remissyttrande på Från analog till digital marksänd radio, SOU 2014:77

Sammanfattning

Inledningsvis menar Närradions riksorganisation, NRO, att det är bra med teknikutveckling i samhället. Det gynnar som regel både lyssnaren och de som producerar program. NRO menar dock att utredningen inte tillräckligt belyser för- och nackdelar av teknikkiftet när utvecklingen nu går snabbt inom media. Enligt vår uppfattning finns det intressanta alternativ som t.ex. DRM+ inom FM bandet. Räckvidd, beredskapsfrågor och allmänhetens villighet att köpa nya radiomottagare har inte belysts tillräckligt. NRO är också kritisk till att införandet av ny distributionsteknik för radio i Sverige enbart ska bygga på kommersiella grunder. NRO menar att utredningen fullständigt har glömt bort de demokratiska och lokala mediebehoven – de samhällsbehov som närradion sedan starten 1979 försöker täcka in. NRO anser att infrastruktur bör finansieras och hanteras av staten för att säkra driften. NRO kan tänka sig en mindre delfinansiering av driften men inte av uppförandet. NRO redogör nedan för de synpunkter som vi sett i betänkandet samt ger förslag på hur de kan lösas i framtiden.

Antal kanaler

NRO anser inte att det är avgörande hur många kanaler lyssnaren har tillgång till. Erfarenheter visar att lyssnaren söker sig till enstaka program som de sedan har inställda att lyssna till. Det förekommer direkt inte något zappande på radion. Istället handlar det om kvaliteten på programmen och lyssnaren vill gärna höra program som är lokala där både producent och medverkande känns igen. Det syns tydligast i att P4 har det högsta lyssnarsiffrorna i alla undersökningar men även närradion har höga lyssnarsiffror i de områden som har relativt stor verksamhet.

Närradion

Närradion har berörts av utredningen. Utredningen menar att närradion är betydelsefull men har inte ägnat så stor del åt att beskriva hur betydelsefull den är. Istället menar NRO att utredningen har tagit en genväg för att slippa utreda alla konsekvenser av en övergång till digital distribution för närradion. För att närradion ska ha en möjlighet att gå över till distribution i digital form krävs lagändringar för närradion. Lagändringarna består främst av att förändra sändningsområdena.

Som utredaren påpekat har närradion begränsade ekonomiska möjligheter att bekosta en övergång till digitalradio. NRO vill påstå att närradion har starkt begränsade möjligheter att delta. För närradion betyder det att många närradioområden har köpt sändarutrustning istället

för att hyra för att få ned kostnaderna och dessa blir vid en övergång svårsålda, för att inte säga helt omöjliga att avyttra. En kostnad som inte går att ersätta i form av billigare drift så som SR och Radiobolagen kan räkna hem. Här menar NRO att staten har ett ansvar att kompensera närradion.

Andra konsekvenser vid en lagändring av sändningsområden blir ersättningen för upphovsrätten som skulle öka dramatiskt för närradion vid en övergång till digitalradio om inte dagens sändningsområden kan behållas. Det kommer troligtvis att medföra att många närradiostationer kommer att tvingas stänga sin verksamhet p.g.a. alltför höga kostnader. Stora områden blir utan närradio.

Utredaren har menat att det är möjligt för närradion att vara kvar i FM-bandet och att de nya radioapparaterna har möjlighet att ta emot olika former av ljudvågor. NRO menar att det är en brist i utredningen att närradions möjligheter att delta i en övergång inte har belysts ordentligt. NRO anser att det är olyckligt och oansvarigt att inte utreda kostnader och möjligheten för närradion att delta. Somliga påstår att närradion kan ansluta sig i ett senare skede. NRO är inte nöjd med en sådan lösning. Då är alla kostnader klara, en kommersiell aktör för sändningsnätet klar. Närradion kan inte påverka utan ställs inför fullbordat faktum.

NRO kräver att närradions möjligheter att delta i en övergång till digitalradio utreds separat där framför allt kostnaderna och finansieringen tas med innan ett beslut fattas om övergång till digital distribution av radio. Det räcker inte med att säga att det är viktigt att närradion finns med i framtidens radio – Regering och Riksdagen måste nu ge tydliga signaler om på vilket sätt man tänker ta ansvar för att närradion ska finnas kvar i framtidens radiolandskap. Därför måste den närradioverksamhet som finns i landet få plats i ett nytt system för radiodistribution. Närradion har inte getts något val i utredningen.

Demokratisk arena

Utredaren har berört den demokratiska aspekten av en övergång till digital form. Det är bra anser NRO. Närradion som till stor grund vilar på den demokratiska möjligheten att ge medborgarna en mångfald och delaktighet av program att lyssna till genom de lokala föreningarnas försorg. Framför allt den närhetsprincip som endast närradion utgör. Utredaren har dock mest gjort beskrivningar om och belyst de kommersiella intressen som finns i form av att fler radiobolag bereds möjlighet att sända program och att större annonsintäkter möjliggörs, än åt de verkligt stora demokratiska aspekterna så som möjligheten till delaktighet och yttrandemöjligheter för medborgarna. Det tycks som om mångfald för utredaren består av

fler radiokanaler med möjlighet att göra ekonomiska vinster. NRO anser att demokrati-frågorna bör ges en större och vidare betydelse i beslutsfattandet av en övergång till digital distribution av radio.

Slutbedömning av delbetänkandet

NRO anser att utredningen är ofullständig med tanke på närradions möjligheter att finnas med i ett nytt distributionssätt för radio. NRO konstaterar också att det inte finns något riksdagsbeslut om att släcka ner FM-bandet och att distribuera ljud digitalt för radio, ännu. NRO anser avslutningsvis att betänkandet inte kan användas enbart som underlag för ett beslut om att förändra distributionen av radio i Sverige.

Skellefteå 2015-03-22
Närradions riksorganisation

Lars-Erik Backström
Ordförande